

**DYREKTOR
IZBY ADMINISTRACJI SKARBOWEJ
W SZCZECINIE**

Szczecin, 12 listopada 2024 roku

UNP: 3201-24-168940

Sprawa: Kontrola w urzędzie

Znak sprawy: 3201-IWW.0921.22.2024.17

Kontakt: ias.szczecin@mf.gov.pl

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Jednostka kontrolowana

Urząd Skarbowy w Myśliborzu, ul. Witolda Pileckiego 18, Myślibórz 74 – 300

Kierownik jednostki kontrolowanej

Monika Zawadzka – Naczelnik Urzędu Skarbowego w Myśliborzu (dalej: Naczelnik US)

Zakres kontroli

Prawidłowość i terminowość weryfikacji zwrotów podatku od towarów i usług

Okres objęty kontrolą

1.01.2023 r. – 31.12.2023 r.

Termin przeprowadzenia czynności kontrolnych

9.09.2024 r. do 30.09.2024 r.

Kontrolę przeprowadzili

, starszy ekspert Służby Celno-Skarbowej

Ocena skontrolowanej działalności

Uwzględniając przypadki nieprawidłowości w zakresie terminowości weryfikacji zwrotów podatku od towarów i usług, terminowości realizacji zaleceń wynikających z Wytocznych MF oraz w zakresie dokumentowania przeprowadzonych czynności sprawdzających, ocena kontrolowanej działalności to ocena **pozytywna z nieprawidłowościami**.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli urzędu pod poz. nr 1/2024

Kontrolą objęto i poddano ocenie dwa obszary:

- Organizacja systemu weryfikacji zwrotów podatku od towarów i usług oraz nadzór nad jej prawidłowym funkcjonowaniem,
- Prawidłowość i terminowość weryfikacji zwrotów podatku od towarów i usług.

I. Ustalenia stanu faktycznego

1. Ustalenia w zakresie organizacji systemu weryfikacji zwrotów podatku od towarów i usług oraz nadzoru nad jej prawidłowym funkcjonowaniem

1.1. Organizacja pracy

W 2023 roku w Urzędzie Skarbowym w Myśliborzu (dalej: US) obsługą zwrotów VAT zajmowały się:

- W Pierwszym Referacie Czynności Analitycznych i Sprawdzających (SKA-2) 4 pracowników, w tym kierownik Referatu.

Zakres obowiązków pracowników i kierownika obejmował:

- ✓ przeprowadzanie analizy zasadności zwrotu VAT,
- ✓ dokonywanie czynności sprawdzających,
- ✓ typowanie podmiotów do kontroli lub postępowania podatkowego,

Kierownik Referatu dodatkowo opiniował zasadność zwrotu lub dokonywał zatwierdzania zwrotu.

Po weryfikacji oraz zatwierdzeniu przez upoważnione osoby, kompletne paczki z deklaracjami wraz z rejestrami kierownik SKA-2 przekazywał do Referatu Rachunkowości (SER) celem terminowej obsługi zwrotów.

- Referat Rachunkowości realizował obsługę zwrotu podatku VAT w składzie 4 pracowników oraz kierownik Referatu. Zadanie zlecenia zwrotów w komórce SER przydzielane jest jednemu pracownikowi, a w czasie jego nieobecności za realizację zadania odpowiada pracownik zastępujący. Nadzór nad realizacją zwrotów podatku VAT prowadzi kierownik komórki, a w przypadku jego nieobecności pracownik zastępujący kierownika.
- Bezpośredni nadzór nad komórką SKA-2 oraz akceptacją lub zatwierdzaniem zwrotów VAT, zgodnie z posiadanymi upoważnieniami – sprawował zastępca Naczelnika.
- Bezpośredni nadzór na komórką SER, nadzór nad obsługą zwrotów oraz ich zatwierdzaniem – sprawował Naczelnik US.

Uregulowania wewnętrzne

W 2023 roku obowiązywało Pismo organizacyjne nr [REDAKTOWANO] Naczelnika Urzędu Skarbowego w Myśliborzu z 29.12.2017 roku, w sprawie dokonywania zwrotów podatku od towarów i usług. Mimo, że wiele zapisów zawartych w Piśmie organizacyjnym nr [REDAKTOWANO] było niezgodnych z Wytycznymi MF z 2022 roku do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług i w sprawie zwrotu VAT (dalej - Wytyczne MF), zostało one zmienione przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Myśliborzu (dalej: Naczelnika US) dopiero w marcu 2024 r., Pismem organizacyjnym nr [REDAKTOWANO] z 6 marca 2024 roku, w sprawie wprowadzenia Instrukcji określającej zasady obsługi deklaracji dla podatku od towarów i usług z wykazaną kwotą do zwrotu oraz dokonywania tego zwrotu w Urzędzie Skarbowym w Myśliborzu.

Zgodnie z uzyskaną informacją¹ w 2023 roku weryfikacja zasadności zwrotów była realizowana w urzędzie w oparciu o tryb określony w piśmie organizacyjnym nr [REDAKTOWANE] z 29.12.2017 r., a także w oparciu o Wytyczne MF z 2022 roku, do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług oraz obowiązujące przepisy prawa powszechnego – podatkowego.

Wytyczne MF nałożyły obowiązki na naczelników urzędów skarbowych, w zakresie uregulowania we własnym zakresie pewnych aspektów dotyczących dokonywanych zwrotów podatku VAT, tj.:

- ✓ określenia przesłanek uzasadniających nadanie podatnikowi znacznika Stop Auto-zwrot w systemie Poltax2BPlus, zasady weryfikacji jego aktualności, w tym czas przeprowadzenia powtórnej analizy podmiotu oraz osoby odpowiedzialne za wprowadzania i wycofanie znacznika,
- ✓ określenia w procedurze wewnętrznej sposobu ustalania losowego doboru próby do okresowego badania zasadności zwrotów realizowanych w procesie automatyzacji i centralizacji.

Mając na względzie, że wymienione obowiązki znalazły swoje odzwierciedlenie dopiero w Piśmie organizacyjnym nr [REDAKTOWANE], zwrócono się do Naczelnika US odnośnie realizacji wymienionych obowiązków. Naczelnik US poinformował², że:

- ✓ W 2023 roku zalecenie w zakresie określenia sposobu nadania podatnikowi znacznika Stop Auto-zwrot, ustalania próby losowej, wynikające z Wytycznych MF były stosowane w oparciu o przyjęte zasady wewnętrzne, niesformalizowane, które ostatecznie zostały wprowadzone Pismem organizacyjnym nr [REDAKTOWANE] Naczelnika US z 6 marca 2024 roku, w sprawie wprowadzenia instrukcji określającej zasady obsługi deklaracji dla podatku od towarów i usług z wykazaną kwotą zwrotu oraz dokonywania tego zwrotu w Urzędzie Skarbowym w Myśliborzu;
- ✓ Obowiązek rejestrowania i wycofywania znacznika STOP AUTO_Zwrot w 2023 r. był realizowany w oparciu o następujący ustalony sposób działania, tj.: w celu zablokowania realizacji zwrotu podatku VAT w przypadku, gdy weryfikacja zasadności zwrotu podatku VAT budzi wątpliwość lub prowadzone czynności sprawdzające zasadności zwrotu podatku VAT wskazywały na nieprawidłowości albo przed terminem zwrotu podatku VAT wszczęto kontrolę podatkową lub postępowanie podatkowe w podatku od towarów i usług – rejestrowany jest znacznik STOP AUTO – Zwrot. Do rejestracji tego znacznika zobowiązani byli kierownicy lub wyznaczeni przez nich pracownicy, wykonujący zadania z zakresu czynności sprawdzających, kontroli podatkowej lub postępowań podatkowych. Ustanie okoliczności będących podstawą do rejestracji znacznika, wymagało wycofania tego znacznika przez osoby rejestrujące;
- ✓ W 2023 roku nie wystąpiła konieczność nadania podatnikowi znacznika Stop Auto-zwrot w związku z weryfikacją zasadności zwrotu podatku VAT;
- ✓ Dobór próby losowej w 2023 r. realizowany był w oparciu o przyjęty sposób działania, przy wykorzystaniu narzędzia „Zwroty_VAT_proba_losowa” modułu KNIME aplikacji ARANEA, znajdującej się na Platformie Analitycznej, przy wykorzystaniu raportu sporządzonego w podsystemie POLTAX2BPLUS „Zestawienie zwrotów wystawionych szczegółowo” – WB.R4.18.A za poszczególne miesiące tego roku. Taki sposób działania w 2023 r. obowiązywał od miesiąca lutego. Natomiast za miesiąc styczeń 2023 r. dobór deklaracji do próby kontrolnej został dokonany przez kierownika komórki SKA-2 oraz wyznaczonego pracownika tej komórki w sposób losowy. Przy doborze deklaracji do próby kontrolnej wskazane osoby kierowały się m.in.: wielkością kwoty zwrotu w poprzednich okresach, częstotliwością wnioskowania podmiotów

¹ Pismo Naczelnika z 10 września 2024 roku – akta kontroli str.15-21

² Pismo Naczelnika US z 25 września 2024 roku - akta kontroli str. 44-49

o zwrot, rodzajem prowadzonej działalności, sprawdzeniu czy wobec podmiotów były prowadzone czynności sprawdzające w poprzednich okresach.

1.2. Nadzór sprawowany nad realizacją zadań w kontrolowanym zakresie, kontrole funkcjonalne

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Naczelnika US³ monitorowanie terminów zwrotów podatku VAT w Urzędzie przeprowadza kierownik i pracownik komórki SER obsługującej zwroty podatku VAT. Kierownik komórki SER dwa razy w miesiącu raportuje i ustala harmonogram realizacji manualnej zwrotów podatku VAT w danym miesiącu.

Pracownicy SKA-2 każdorazowo przed dokonaniem akceptacji zwrotu prowadzą czynności analityczne przy wykorzystaniu modułu „Analiza zwrotów VAT” z podsystemu KONTROLA. Pracownicy komórki SKA-2 podejmują czynności analityczne w celu oceny zgodności stanu faktycznego z danymi wynikającymi ze złożonych deklaracji VAT. W przypadku, gdy zasadność zwrotu podatku nie budzi wątpliwości lub przeprowadzono czynności sprawdzające, które nie wykazały rażących nieprawidłowości, osoby upoważnione do zatwierdzania zwrotu, w oparciu o „Analizę zasadności zwrotu VAT” dokonują indywidualnej oceny. W przypadku akceptacji poziomu ryzyka, fakt ten potwierdzany jest podpisem na „Analizie zasadności zwrotu VAT”. Zwrot podatku jest akceptowany/zatwierdzany zgodnie z upoważnieniami poprzez złożenie podpisów przez osoby uprawnione.

Na wytypowanej próbie kontrolnej 40 zwrotów⁴ kontrolujący stwierdził, że każdorazowo karty „Analizy zasadności zwrotów VAT” były akceptowane i zatwierdzane przez uprawnione osoby.

Kontrole funkcjonalne

Zgodnie z uzyskanymi informacjami⁵ w 2023 r. kontrole funkcjonalne związane z realizacją obowiązków zakresie dokonywania zwrotów podatku od towarów i usług, w urzędzie prowadzone były:

- ✓ Przez kierownika komórki SER, jak i przez kierownika komórki SKA-2 na bieżąco, w sposób niesformalizowany (nie były sporządzane odrębne informacje);
- ✓ Kontrole funkcjonalne prowadzone przez kierownik komórki SER, polegały na bieżącym kontrolowaniu terminów zwrotów podatku VAT przy sporządzaniu, dwa razy w miesiącu harmonogramu realizacji zwrotów i przebiegowań podatku VAT na inne zobowiązania podatkowe;
- ✓ Wszystkie raporty (sporządzone przez kierownika SER przy planowaniu zwrotów, wygenerowane przez pracownika przed realizacją i ze zleconych zwrotów) pracownik przekazywał kierownikowi SER do akceptacji zwrotów. Kierownik komórki SER analizował przedłożone raporty i akceptował zlecone zwroty;
- ✓ W 2023 r. kontrole funkcjonalne prowadzone przez kierownika komórki SKA-2 polegały na bieżącej analizie poprawności i terminowości przeprowadzonych przez pracowników komórki SKA-2 weryfikacji zwrotów VAT i czynności sprawdzających w tym zakresie. Prowadzone były w oparciu o komplet materiału zgromadzonego i przedstawionego przez pracownika referatu SKA-2.

³ Pismo Naczelnika US z 10 września 2024 roku – akta kontroli str. - akta kontroli str.15-121

⁴ Wykaz zwrotów wytypowanych do próby kontrolnej – akta kontroli str. 12

⁵ Pismo Naczelnika US z 25 września 2024 roku – akta kontroli str. - akta kontroli str. 44-49

Z uzyskanych danych wynika, że odnośnie realizacji obowiązków związanych z dokonywaniem zwrotów podatku od towarów i usług, były przeprowadzane kontrole funkcjonalne ale jedynie w sposób niesformalizowany, nieudokumentowany w sposób określony w zarządzeniu nr [REDAKTOR] Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Szczecinie, z dnia 1 sierpnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji określającej zasady sprawowania kontroli funkcjonalnej. Zgodnie z treścią § 9 ust 1 Instrukcji w sprawie kontroli funkcjonalnej, stanowiącej załącznik do zarządzenia DIAS, dokumentowanie przeprowadzonej kontroli funkcjonalnej następuje z wykorzystaniem Systemu Kadrowo-Płacowego Krajowej Administracji Skarbowej SyKaP KAS).

1.3. Ocena kontrolowanego obszaru

Mając na względzie dokonane ustalenia i stwierdzony przypadek nieprawidłowości oraz uchybień w zakresie:

- ✓ Braku terminowej realizacji zaleceń wynikających z Wytycznych MF, w zakresie uregulowania przez Naczelnika US we własnym zakresie kwestii dotyczących nadawania podatnikowi znacznika Stop Auto-zwrot w systemie Poltax2BPlus, oraz określenia w procedurze wewnętrznej sposobu ustalania losowego doboru próby do okresowego badania zasadności zwrotów realizowanych w procesie automatyzacji i centralizacji;
- ✓ Braku terminowej aktualizacji Pisma organizacyjnego nr [REDAKTOR] Naczelnika US regulującego sposób dokonywania zwrotów podatku od towarów i usług pomimo jego niezgodności z Wytycznymi MF z lutego 2022 roku (aktualizacja dopiero po dwóch latach od ukazania się Wytycznych MF);
- ✓ Niedokumentowanie przeprowadzonych kontroli funkcjonalnych w sposób określony w zarządzeniu nr [REDAKTOR] Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Szczecinie, z dnia 1 sierpnia 2018 r., tj. z wykorzystaniem Systemu Kadrowo-Płacowego Krajowej Administracji Skarbowej SyKaP KAS,

oceną częściową kontrolowanego podobszaru jest **ocena pozytywna z uchybieniami**.

2. Prawidłowość i terminowość weryfikacji zwrotów podatku od towarów i usług

Ustalenia ogólne

Ustaliliśmy⁶, że w 2023 roku w US w Myśliborzu dokonano 2207 zwrotów VAT na łączną kwotę 64 822 854,79 złotych.

Z dokonanych zwrotów, część objęta była procesem centralnego badania zasadności i automatycznej realizacji Auto_Zwrot (proces A_Z), a część objęta była obowiązkiem dokonywania przez pracowników urzędu czynności analitycznych, w celu zbadania zasadności deklarowanego zwrotu. Dane liczbowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela nr 1.

⁶ Raport WB.R.4.18.A Zestawienie zwrotów - wystawione - szczegółowo_OGÓLNY za okres 01.01.-31.12.2023

Tabela nr 1 - Auto_Zwroty oraz zwroty objęte obowiązkiem dokonywania czynności analitycznych

Liczba zwrotów objętych procesem A_Z	604
Liczba zwrotów objętych obowiązkiem dokonywania czynności analitycznych w US	1603
Razem zwrotów:	2207

W kontrolowanym okresie w urzędzie występowały zwroty z terminem 25, 60 i 180 dniowym (nie wystąpiły przypadki deklarowania zwrotów z terminami 15 i 45 dni). Wszystkie zwroty z terminem 25 dniowym dotyczyły zwrotów na rachunek VAT, w związku z korzystaniem z metody podzielonej płatności.

Naczelnik US poinformował⁷ m.in., że:

- Zadania związane z weryfikacją zasadności zwrotów podatku VAT realizowane były w 2023 roku terminowo i prawidłowo. Wszystkie czynności weryfikacyjne (z udziałem podatnika i bez udziału podatnika) przeprowadzane były przed upływem terminu zwrotu;
- Główne czynniki, które mogły wpływać negatywnie na proces realizacji zwrotów to:
 - ✓ zdarzenia losowe takie jak nieobecności pracowników z powodów osobistych,
 - ✓ spiętrzenie zadań związanych z akcjami lokalnymi i regionalnymi, tym samym konieczność przeprowadzenia czynności służbowych wobec wytypowanych podatników w ramach tych akcji z wyznaczonym terminem realizacji, tj. akcja „Factoring”, „Sprzedaż w sieci Internet”, czy też prowadzenie czynności sprawdzających obejmujących długi okres, tj. kilkanaście miesięcy, w ramach „Typowań MZA”,
 - ✓ w badanym okresie w komórce SER jeden z pracowników był przez około osiem miesięcy nieobecny z powodu urlopu macierzyńskiego i wypoczynkowego (na miejsce nieobecnego pracownika zatrudniono od 1.02.2023 r. osobę na zastępstwo, którą należało wdrożyć i przyuczyć do wykonywania zadań),
 - ✓ szeroki zakres zadań do wykonania przez pracownika obsługującego podatek VAT (obsługa również innych podatków, udzielanie informacji telefonicznych klientom urzędu);
- W okresie 2023 roku nie były wydawane postanowienia o przedłużeniu terminu zwrotu, nie było w tym okresie również przypadków złożenia skargi przez podatników na bezczynność lub przewlekłość rozpatrywania wniosków o zwrot podatku.

Ustaliliśmy, że w badanym okresie w urzędzie wystąpiło 5 przypadków zwrotów podatku VAT z przekroczeniem terminów zwrotu. Zgodnie z informacją Naczelnika US⁸ dwa przypadki przekroczenia terminów zwrotu wynikały z winy podatników (nie zostały zgłoszone przez podatników rachunki do zwrotu podatku VAT). W obu przypadkach zwrotów dokonano bez odsetek niezwłocznie po zgłoszeniu

⁷ Pismo Naczelnika US z 10 września 2024 roku

⁸ Pismo Naczelnika US z dnia 10 września 2024 roku

przez podatników rachunków bankowych. Trzy zwroty przekazano podatnikom po terminie i wypłacono z tego tytułu należne odsetki. Dotyczy to niżej wymienionych przypadków:

Tabela nr 2 Zwroty po terminie

Podmiot	Kwota zwrotu	Ustawowy termin zwrotu	Data zwrotu	Liczba dni po terminie	Wypłacone oprocentowanie	Przyczyna zwrotu po terminie
NIP [REDAKTOWANE]	700,00	9.01.2023	13.02.2023	35	11,00 zł	Zwrot wynikający z decyzji 3212-SPV.4011.62.2022.2 z 23.12.2022 r. nie został dokonany w terminie z powodu omyłkowego nie wprowadzenia decyzji do systemu POLTAX Plus
NIP [REDAKTOWANE]	3 572,00	11.08.2023	3.10.2023	53	82,00 zł	Błędna analiza karty kontowej i błędnie zinterpretowanie informacji o zgonie podatnika posiadającego otwarte obowiązki podatkowe z ustanowionym zarządzeniem sukcesyjnym
NIP [REDAKTOWANE]	3 108,00	11.09.2023	3.10.2023	22	28,00 zł	Błędna analiza karty kontowej i błędnie zinterpretowana informacja o zgonie podatnika posiadającego otwarte obowiązki podatkowe z ustanowionym zarządzeniem sukcesyjnym

Zgodnie z obowiązkiem określonym w piśmie IAS w Szczecinie znak [REDAKTOWANE] z 11.06.2019 r., informacje o niedotrzymaniu terminów zwrotów z winy urzędu, zostały przekazane do IAS w Szczecinie⁹ w dniach 6.03.2023 r. i 8.11.2023 r.

2.1. Weryfikacja zwrotów objętych obowiązkiem przeprowadzania analizy zasadności wykazanej przez podatnika w deklaracji VAT kwoty zwrotu.

Naczelnik US poinformował, że w wyniku podjętych w 2023 roku czynności analitycznych wobec zwrotów nieobjętych systemem Auto_Zwrot, przeprowadzono 262 czynności sprawdzających. W 2023 roku w US w Myśliborzu nie wystąpiła konieczność wszczęcia kontroli podatkowej, wszczęcia postępowania podatkowego lub sporządzenia wniosku o wszczęcie kontroli celno-skarbowej, w celu weryfikacji zasadności zwrotu VAT.

Sprawdziliśmy, na wybranej losowo próbie 40 zwrotów¹⁰ o kwocie przekraczającej 20 000 złotych, czy procedura badania zasadności wykazanych zwrotów określona w Wytycznych MF w lutego 2022 roku była prawidłowo i terminowo prowadzona.

Sprawdziliśmy m.in.:

⁹ Informacja Naczelnika US zawarta w piśmie z 10 września 2024 roku

¹⁰ Wykaz 40 zwrotów objętych kontrolą – akta kontroli str. 12

- ✓ czy każdorazowo została przeprowadzona i udokumentowana analiza zasadności zwrotu,
- ✓ czy przeprowadzano i właściwie dokumentowano czynności sprawdzające przeprowadzane w wyniku analizy zasadności zwrotu,
- ✓ czy każdorazowo zaewidencjonowano dane z czynności sprawdzających w systemie ZISAR,
- ✓ czy decyzję o przeprowadzeniu czynności sprawdzających podejmowały osoby do tego upoważnione,
- ✓ czy były sporządzane każdorazowo Karty potwierdzania zwrotu,
- ✓ czy akceptacji i zatwierdzania zwrotów dokonywały osoby uprawnione,
- ✓ czy zwrotów dokonywano zgodnie z terminami określonymi w ustawie o podatku VAT, z uwzględnieniem wydanych w tym zakresie wytycznych,
- ✓ czy bezpośrednio przed dokonaniem zwrotu pracownik SER sprawdził określone dane, wymienione w Wytycznych MF.

Ustalenia wobec wytypowanej próby 40 zwrotów

Na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej wytypowanych 40 zwrotów ustaliliśmy:

- ✓ we wszystkich przypadkach została przeprowadzona analiza zasadności zwrotu udokumentowana kartą „Analizy zasadności zwrotu VAT”, (dalej: karta analizy) wygenerowaną w podsystemie Kontrola (systemu PoltaxPlus),
- ✓ sporządzone karty analizy zasadności zwrotu każdorazowo zawierały wymagane dane i były sporządzone bez zbędnej zwłoki po wpłynięciu deklaracji,
- ✓ każdorazowo były sporządzone Karty potwierdzeń zwrotu, zawierające dane wymagane zgodnie z Wytycznymi MF,
- ✓ w wytypowanych zwrotach z terminem 25 dniowym (9 przypadków z 40 wytypowanych zwrotów) potwierdzono, że przyspieszony termin zwrotu był uzasadniony zwrotem dokonywanym na rachunek VAT podatnika (do terminu zwrotu zastosowanie miał przepis określony w art. 87 ust. 6a ustawy VAT),
- ✓ we wszystkich 23 przypadkach, w których przeprowadzone zostały czynności sprawdzające (spośród 40 zwrotów wytypowanych do kontroli), zostały one właściwie udokumentowane sporządzeniem „Notatki służbowej z czynności sprawdzających” oraz każdorazowo dane z czynności sprawdzających wprowadzono do systemu ZISAR,
- ✓ we wszystkich 40 przypadkach zwroty zostały zatwierdzone przez osoby upoważnione, tj. przez Naczelnika US lub przez zastępcę Naczelnika US.

Powyższe wskazuje, że weryfikacja zasadności zwrotów nieobjętych systemem Auto_Zwrot przebiega w urzędzie prawidłowo i terminowo.

Stwierdziliśmy jednak pewne uchybienia w poniższych zakresach:

- W zakresie formy podejmowania decyzji o przeprowadzeniu czynności sprawdzających w związku z wynikiem przeprowadzonych czynności analitycznych w zakresie zasadności zwrotu.

Zgodnie z zapisem § 5 pkt IV.3, 7-8 Wytycznych MF:

- ✓ Jeżeli zachodzą inne okoliczności, znane pracownikowi dokonującemu analizy lub akceptacji, wskazujące na konieczność dalszego sprawdzenia zasadności zwrotu (w szczególności z uwagi na rodzaj prowadzonej lub zgłoszonej przez podatnika działalności, dokonywanie dostaw wewnątrzwspólnotowych do podmiotów niezarejestrowanych dla celów transakcji wewnątrzwspólnotowych, występowanie nieuzasadnionych rozbieżności między danymi wynikającymi z deklaracji VAT a VAT-UE, przesłanie lub otrzymanie na formularzu SCAC informacji

w zakresie oszustw podatkowych), należy je wskazać i przystąpić do czynności sprawdzających, kontroli podatkowej, wszczęć postępowanie podatkowe lub skierować wniosek o przeprowadzenie kontroli celno-skarbowej;

- ✓ Czynności analityczne potwierdza „Analiza zasadności zwrotu VAT” generowana w module Kontrola, systemu PoltaxPlus lub przy wykorzystaniu innego narzędzia informatycznego, o co najmniej takiej funkcjonalności;
- ✓ Pracownik dokonujący analizy, w przypadku sporządzenia wydruku „Analizy Zasadności Zwrotu VAT”, potwierdza ten fakt poprzez złożenie na nim podpisu z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego oraz daty wykonania analizy;
- ✓ Na podstawie przeprowadzonych czynności analitycznych, naczelnik urzędu skarbowego lub osoba przez niego upoważniona podejmuje odpowiednio decyzję o rozpoczęciu czynności sprawdzających, kontroli podatkowej, wszczęciu postępowania podatkowego lub sporządzeniu wniosku o wszczęciu kontroli celno-skarbowej.

Zgodnie z treścią karty analizy generowaną w module Kontrola systemu PoltaxPlus, pracownik po przeprowadzonych czynnościach analitycznych winien zaznaczyć na niej informację, na co wskazują wyniki przeprowadzonej przez niego analizy, tj.:

- ✓ czy na zatwierdzenie zwrotu,
- ✓ czy na konieczność przeprowadzenia czynności sprawdzających,
- ✓ czy na przeprowadzenie weryfikacji danych rejestracyjnych,
- ✓ czy też na konieczność przeprowadzenia kontroli podatkowej,

oraz winien nanieść datę sporządzenia karty analizy i ją podpisać.

W trakcie sprawdzania wygenerowanych i opisanych kart analizy wytypowanych zwrotów, w których były przeprowadzane czynności sprawdzające, stwierdziliśmy przypadki, gdy pracownik po przeprowadzonej analizie zaznaczył, że wynik analizy wskazuje na konieczność przeprowadzenia czynności sprawdzających. Data akceptacji wyników analizy na karcie przez kierownika komórki, w tych przypadkach jest późniejsza niż data przeprowadzenia czynności sprawdzających. Mogło to wskazywać, że decyzje o przeprowadzeniu czynności sprawdzających w tych przypadkach, podjęli pracownicy dokonujący analizy zasadności zwrotu. Dotyczy to zwrotów wynikających z niżej wymienionych deklaracji:

- ✓ deklaracja nr ██████████ złożona 27.12.2022,
- ✓ deklaracja nr ██████████ złożona 24.01.2023,
- ✓ deklaracja nr ██████████ złożona 23.01.2023,
- ✓ deklaracja nr ██████████ złożona 25.01.2023,
- ✓ deklaracja nr ██████████ złożona 20.02.2023.

Zwrócono się do Naczelnika US o informację, czy w tych przypadkach decyzje o przeprowadzeniu czynności sprawdzających podejmowali samodzielnie pracownicy, czy też decyzje o przeprowadzeniu czynności sprawdzających podejmował ktoś inny.

Naczelnik US poinformował¹¹:

- ✓ Weryfikacją zasadności zwrotu podatku VAT oraz prowadzeniem czynności sprawdzających w tym zakresie, w 2023 roku zajmowało się trzech pracowników komórki SKA-2, którzy posiadają

¹¹ Pismo Naczelnika US z 25 września 2024 roku

bogate doświadczenie oraz wiedzę z zakresu podatku VAT, a upoważnienie do prowadzenia czynności sprawdzających wynikają z posiadanych zakresów obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności;

- ✓ W przypadku wystąpienia wątpliwości co do zasadności zwrotu, pracownicy weryfikujący zwrot podatku VAT każdorazowo przeprowadzali konsultacje z przełożonym, kończące się odpowiednią ustną dyspozycją.

Z powyższych informacji wynika, że w przedmiotowych przypadkach, po przeprowadzonych czynnościach analitycznych, decyzje o przeprowadzeniu czynności sprawdzających podejmował ustnie przełożony pracownika. Brak w tych przypadkach pisemnego potwierdzenia takiej decyzji na Karcie analizy zasadności zwrotu.

- W zakresie prawidłowej rejestracji czynności sprawdzających w systemie ZISAR.

Stwierdziliśmy, że w przypadku zwrotu dotyczącego deklaracji [REDAKTOWANE] złożonej 23.10.2023 r. (podatnik NIP [REDAKTOWANE], do systemu ZISAR wprowadzono dane odnośnie czynności sprawdzających przeprowadzonych 6.12.2023 r. Brak natomiast danych odnośnie dodatkowo przeprowadzonych czynności sprawdzających przeprowadzonych 18.12.2023 r. i opisanych w Notatce służbowej z 18.12.2023 r.

Naczelnik US wyjaśnił¹², że czynności opisane w Notatce służbowej z 18.12.2023 r. są kontynuacją rozpoczętych czynności sprawdzających, a nie nowymi czynnościami sprawdzającymi w tym zakresie. W systemie ZISAR Plus pracownik przez pomyłkę wprowadził datę zakończenia czynności sprawdzających 6.12.2023 zamiast 18.12.2023 r. (nie zaktualizował daty po dodatkowych czynnościach sprawdzających).

2.2. Weryfikacja zwrotów objętych procesem centralnego badania zasadności i automatycznej realizacji Auto_Zwrot

Obowiązki nałożone na naczelników urzędów skarbowych w Wytycznych do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług.

Zgodnie z Wytycznymi MF, w przypadku zwrotów zrealizowanych w procesie automatyzacji i centralizacji obsługi zwrotów:

- naczelnik urzędu skarbowego zobowiązany jest do okresowego badania zasadności zwrotów wybranych do próby kontrolnej,
- pracownicy winni wprowadzać w uzasadnionych przypadkach w Poltax2BPlus znacznik Stop Auto_Zwrot, który wyłącza podmiot z procesu centralnego badania zasadności zwrotu VAT,
- próby kontrolne pobierane są za każdy miesiąc losowo,
- w zależności od kwoty zwrotu ustalone zostały minimalne wielkości próby,
- naczelnicy urzędu są zobowiązani do określenia w procedurach wewnętrznych sposobu ustalania losowego doboru próby,
- do weryfikacji zwrotów stanowiących pobraną próbę stosuje się odpowiednio uregulowania określone w § 5 pkt II-V Wytycznych MF.

¹² Pismo Naczelnika US z 25 września 2024 r.

W trakcie czynności kontrolnych zweryfikowaliśmy, czy ww. obowiązki są prawidłowo realizowane w kontrolowanym urzędzie.

Dokonane ustalenia

Na podstawie otrzymanych raportów miesięcznych z 2023 roku dotyczących Auto_Zwrotów¹³, informacji przekazanych przez Naczelnika US¹⁴, a także skanów dokumentacji dotyczącej przeprowadzonych czynności sprawdzających wobec zwrotów objętych próbą kontrolną Auto_Zwrotów zrealizowanych w 2023 roku (9 zwrotów¹⁵), ustaliliśmy:

- W 2023 roku w kontrolowanym urzędzie cyklicznie była badana zasadność dokonanych za pomocą systemu Auto_Zwrot zwrotów podatku VAT, potwierdzona sporządzanymi comiesięcznymi raportami wysyłanymi do odpowiedniej komórki IAS w Szczecinie;
- Na 604 zrealizowanych w 2023 roku zwrotów objętych procesem centralnego badania zasadności i automatycznej realizacji Auto_Zwrot, w urzędzie przeprowadzono łącznie 97 czynności sprawdzających w celu weryfikacji Auto-Zwrotu (czynności po terminie zwrotu VAT);
- W poszczególnych miesiącach 2023 roku były każdorazowo przestrzegane minimalne progi próby kontrolnej zwrotów (3% zwrotów w kwocie do 2000 zł, 8% zwrotów w kwocie 2001-5000 zł, 15% zwrotów w kwocie 5001-10000 zł, 15% zwrotów w kwocie 10001-20000 zł);
- Poprawność funkcjonowania procesu Auto_Zwrot weryfikowana jest w urzędzie na podstawie próby kontrolnej w dwóch płaszczyznach:
 - ✓ poprzez badanie przez komórkę SKA-1 zasadności wykazanego zwrotu VAT, zrealizowanego automatycznie, poprzez przeprowadzenie czynności sprawdzających na podstawie danych znajdujących się w dostępnych systemach oraz w uzasadnionych przypadkach w oparciu o złożone przez podatnika dokumenty i wyjaśnienia,
 - ✓ poprzez zbadanie przez komórkę SER, czy zwrot nie został dokonany na niewłaściwy numer rachunku bankowego, bądź pomimo posiadania przez podatnika zaległości lub zajęć wierzytelności, prowadzenia postępowania egzekucyjnego lub upadłościowego;
- Odnośnie określenia sposobu próby losowej Naczelnik US poinformował¹⁶, że:
 - ✓ Dobór próby losowej w 2023 r. realizowany był w oparciu o przyjęty sposób działania, przy wykorzystaniu narzędzia „Zwroty_VAT_proba losowa” modułu KNIME aplikacji ARANEA, znajdującej się na Platformie Analitycznej, przy wykorzystaniu raportu sporządzonego w podsystemie POLTAX2BPIUS „Zestawienie zwrotów wystawionych szczegółowo” – WB.R4.18.A za poszczególne miesiące tego roku. Taki sposób działania w 2023 roku obowiązywał od lutego;
 - ✓ Natomiast za miesiąc styczeń 2023 r. dobór deklaracji do próby kontrolnej został dokonany przez kierownika komórki SKA-2 oraz wyznaczonego pracownika tej komórki w sposób losowy;
 - ✓ Przy doborze deklaracji do próby kontrolnej wskazane osoby kierowały się m.in. wielkością kwoty zwrotu w poprzednich okresach, częstotliwością wnioskowania podmiotów o zwrot, rodzajem prowadzonej działalności, sprawdzeniu czy wobec podmiotów były prowadzone czynności sprawdzające w poprzednich okresach.

¹³ Raporty miesięczne dot. Auto_Zwrotów – akta kontroli str. 30-40

¹⁴ Pisma Naczelnika US z 10 i 25 września 2024 r.

¹⁵ Wykaz 9 czynności sprawdzających – akta kontroli str. 50

¹⁶ Pismo Naczelnika US z 25 września 2024 r.

- Naczelnik US poinformował, że działania weryfikacyjne zwrotów w wytypowanych próbach kontrolnych są podejmowane każdorazowo w ramach czynności sprawdzających, przy wykorzystaniu danych z baz danych i ewidencji dostępnych w urzędzie oraz w uzasadnionych przypadkach informacji uzyskanych od podatnika.

Stwierdziliśmy odnośnie 9 wytypowanych zwrotów objętych procesem centralnego badania zasadności i automatycznej realizacji Auto_Zwrot, w których zgodnie z danymi zawartymi w systemie ZISAR były przeprowadzone czynności sprawdzające w ramach próby kontrolnej Auto_Zwrot, że w urzędzie nie były sporządzone dokumenty potwierdzające przeprowadzenie czynności sprawdzających, w formie protokołu lub adnotacji podpisanych przez pracownika.

Zgodnie z Wytycznymi do czynności sprawdzających z września 2021 roku (zatwierdzonymi przez Szefa KAS), z każdej czynności sprawdzającej powinna być sporządzona adnotacja lub protokół, z uwzględnieniem zapisów art. 172 § 1 i art. 177 § 1 Ordynacji podatkowej, tj.:

- ✓ organ podatkowy sporządza protokół z każdej czynności postępowania mającej istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy chyba, że czynność została w inny sposób utrwalona na piśmie,
- ✓ czynności organu podatkowego, z których nie sporządza się protokołu, a które mają znaczenie dla sprawy lub toku postępowania, utrwała się w aktach w formie adnotacji podpisanej przez pracownika dokonującego tych czynności.

W wytypowanych 9 zwrotach każdorazowo generowane były jedynie Karty Analizy zasadności zwrotu, na których pracownik przeprowadzający czynności sprawdzające każdorazowo nanosił krótkie informacje o podjętych działaniach (np.: weryfikacja WIS, weryfikacja JPK z VAT-7, wykonano ocenę podatnika VAT w aplikacji WRO-System, weryfikacja kwoty z przeniesienia, sprawdzono środki trwałe), oraz składał podpis potwierdzający dokonane czynności.

Ocena kontrolowanego podobszaru – **pozytywna z nieprawidłowościami**

II. Podsumowanie wyników kontroli

Wyniki kontroli wskazują, że funkcjonowanie jednostki kontrolowanej w zakresie objętym kontrolą nie budzi większych zastrzeżeń. Stwierdzone jednak jednostkowe przypadki nieprawidłowości i uchybień dotyczących:

- trzech przypadków, w których z winy urzędu dokonano zwrotów po terminie i wypłacono z tego tytułu należne odsetki (dot. 2 podmiotów),
- braku terminowej realizacji zaleceń wynikających z Wytycznych MF, w zakresie uregulowania wskazanych kwestii dot. procesu centralnego badania zasadności i automatycznej realizacji Auto_Zwrot,
- niesporządzania dokumentów potwierdzających przeprowadzenie czynności sprawdzających wobec zwrotów objętych próbą kontrolną Auto_Zwrot, w formie określonej w Wytycznych Szefa KAS do czynności sprawdzających z września 2021 roku, tj. w formie protokołu lub adnotacji podpisanych przez pracownika,
- braku terminowej aktualizacji Pisma organizacyjnego nr ████████ Naczelnika US regulującego sposób dokonywania zwrotów podatku od towarów i usług pomimo jego niezgodności z Wytycznymi MF z lutego 2022 roku (aktualizacja dopiero po dwóch latach od ukazania się

Wytycznych MF),

- niedokumentowania przeprowadzonych kontroli funkcjonalnych w sposób określony w zarządzeniu nr [REDAKTOWANO] Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Szczecinie, z dnia 1 sierpnia 2018 r., tj. z wykorzystaniem Systemu Kadrowo-Płacowego Krajowej Administracji Skarbowej SyKaP KAS,
- braku pisemnego dokumentowania podjęcia decyzji przez Naczelnika US lub przez osobę przez niego upoważnioną, o przeprowadzeniu czynności sprawdzających po dokonanej analizie zasadności zwrotu,
- jednego przypadku nieaktualnienia w systemie ZISAR właściwej daty zakończenia czynności sprawdzających, po przeprowadzonych dodatkowych czynności sprawdzających.

Ocena łączna kontrolowanych 2 obszarów – **pozytywna z nieprawidłowościami.**

Za zapewnienie poprawnej realizacji skontrolowanych działań, odpowiedzialność ponoszą pracownicy komórek, którym powierzono wykonywanie zadań w obszarze objętym kontrolą oraz osoby nadzorujące ich pracę.

Mając na względzie stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia, zalecam:

1. Ściśle stosować się do „Wytycznych do organizacji prac urzędów skarbowych w zakresie podatku od towarów i usług” opracowanych przez MF w lutym 2022 roku.
2. Uaktualniać wewnętrzne regulacje na bieżąco, aby nie dopuszczać do ich niezgodności z uregulowaniami wyższego rzędu lub z innymi regulacjami.
3. Dokumentować przeprowadzane kontrole funkcjonalne w sposób określony w zarządzeniu nr [REDAKTOWANO] Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Szczecinie, z dnia 1 sierpnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji określającej zasady sprawowania kontroli funkcjonalnej.
4. Dokumentować podejmowane decyzje o przeprowadzeniu czynności sprawdzających po przeprowadzonej analizie zasadności deklarowanego zwrotu oraz właściwie dokumentować przeprowadzone czynności sprawdzające wynikające z wytypowanej próby kontrolnej Auto_Zwrotów.

Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2020, poz. 224) od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Informacje o wykorzystaniu ustaleń kontroli oraz podjętych działaniach mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych uchybień, proszę przekazać do Izby Administracji Skarbowej w Szczecinie w terminie do 17 grudnia 2024 roku.

Zgodnie z § 33 ust. 3 Instrukcji określającej zasady i tryb przeprowadzenia kontroli instytucjonalnej, stanowiącej załącznik nr 2 do zarządzenia Nr [REDAKTOWANO] Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Szczecinie z 8 czerwca 2022 r., w terminie 9 miesięcy od daty przekazania informacji o wykorzystaniu ustaleń kontroli oraz podjętych działaniach, proszę przekazać kierownikowi komórki ds. kontroli, informacje o rezultatach wdrożonych zaleceń pokontrolnych.

Dyrektor
Izby Administracji Skarbowej
w Szczecinie

Izabela Zawadzka
/kwalifikowany podpis elektroniczny/

Przepisy, które mają zastosowanie

- art. 6 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 224),
- art. 25 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 813 z późn. zm.).

Wyłączenie ujawnienia danych

**Dotyczy wystąpienia pokontrolnego Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Szczecinie
znak: 3201-IWW.0921.22.2024.17 z 12 listopada 2024 roku**

1. Zakres wyłączenia: imię i nazwisko osoby fizycznej

Podstawa wyłączenia: ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych
(Dz. U. z 2019 r. poz. 1781).

Podmiot, w interesie którego dokonano wyłączenia – osoba fizyczna.

Organ dokonujący wyłączenia – Naczelnik Urzędu Skarbowego w Myśliborzu.

2. Zakres wyłączenia: dane objęte tajemnicą skarbową

Podstawa wyłączenia: art. 293 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa
(Dz. U. z 2025 r. poz. 111).

Organ dokonujący wyłączenia – Naczelnik Urzędu Skarbowego w Myśliborzu.

Z wyrazami szacunku

Naczelnik
Urzędu Skarbowego
w Myśliborzu

Monika Zawadzka

(kwalifikowany podpis elektroniczny)
pismo zostało utrwalone elektronicznie

